

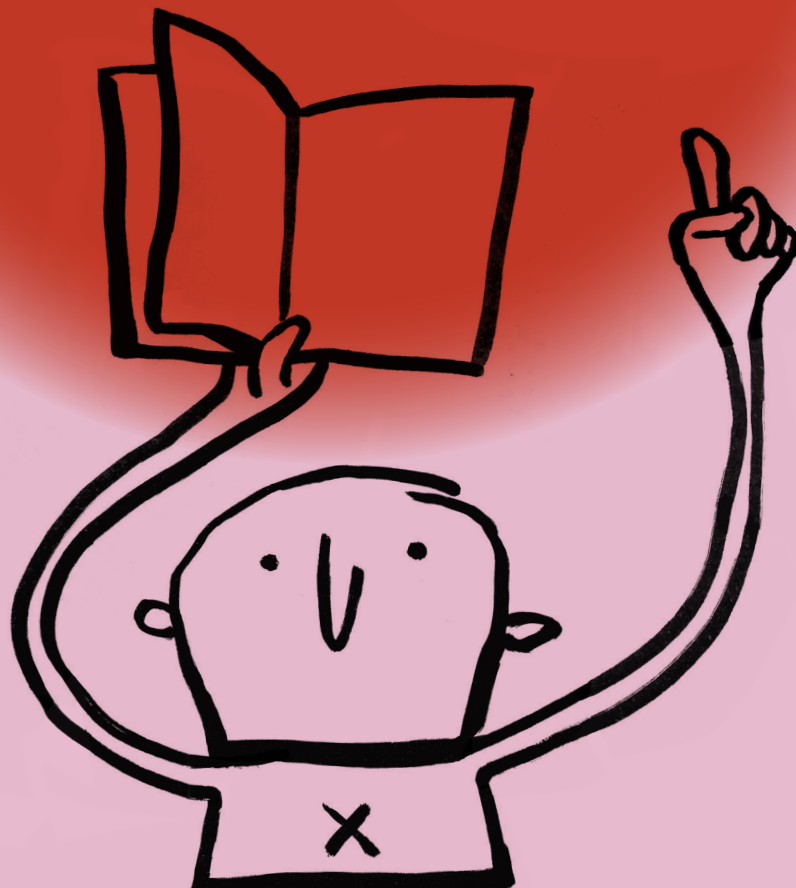
groep 4

leerjaar 2

Bij de les

BEGRIJPEND EN STUDEREND LEZEN

Sluit
100% aan
bij school

Dit werkboek is van: .....

zwijsen

Bij de les

Oefenen met begrijpend en studerend lezen

Voor wie?

Met dit oefenboek oefenen kinderen in groep 4 / leerjaar 2 begrijpend en studerend lezen, zoals dat op school wordt geleerd. Dit boek is bedoeld voor kinderen die het fijn vinden of die het nodig hebben om op school of thuis extra te oefenen. De opdrachten in dit boek sluiten naadloos aan op wat kinderen op school leren.

De oefenstof wordt per bladzijde en door het boekje heen opgebouwd:

- Bovenaan staat steeds wat de bedoeling is, daaronder staan de opdrachten.
- De bovenste opdrachten zijn makkelijker dan de opdrachten onderaan.
- De eerste pagina's zijn makkelijker dan de laatste pagina's in het boek.

Voor sommige kinderen is oefenen van de leerstof moeilijk. Zij kunnen in dit boek dan minder oefenstof maken. Ze kunnen bijvoorbeeld de onderste rijtjes doorstrepen. Zo oefenen zij toch de basisstof, zonder dat dit een te grote belasting is voor hun leerplezier.

Wat?

Wat oefen je:

- Tekstdoel en tekststructuur (inleiding-kern-slot, verwijswaarden en signaalwoorden)
- Woordenschat
- Samenvatten: samenvatting met de belangrijkste woorden en zinnen
- Voorspellen en vragen stellen

Tips

1. Begrijpend leren lezen door het vaak te doen

Als je de letters op een bladzijde omgezet hebt naar woorden en zinnen, kun je ook stilstaan bij wat je gelezen hebt. Wat heeft de schrijver opgeschreven? Een spannend verhaal, informatie over spinnen of een gebruiksaanwijzing van een mobiele telefoon? Als je teksten leest, neem dan ook de tijd om na te denken of te praten over wat je gelezen hebt!

2. Schrijf op en teken

Soms staat er in een tekst veel informatie. Dan helpt het als je daar een tekeningetje van maakt of belangrijke woorden opschrijft. Dat tekeningetje en die woorden helpen je te onthouden wat je gelezen hebt.

3. Afwisselen

Wissel inspanning en ontspanning af. Heb je een pagina gemaakt? Doe dan eens iets heel anders! Ga even lekker bewegen, dansen of zingen of lees een (strip)boek. Je kunt tenslotte niet alleen maar hard werken!

Bij de les

Uitleg bij de opdrachten

Tekstdoel en tekststructuur (inleiding-kern-slot)

Door te kijken naar de opbouw van een tekst, krijg je meer grip op een tekst. Je ziet dan dat het verhaal een begin, een middenstuk en een (spannend) einde heeft. Bij informatieve stukken zie je dat de schrijver een inleiding schrijft (waarover hij informatie gaat geven), een kern (met de informatie) en een slot (soms met een samenvatting of een conclusie). Inzicht in de structuur van een tekst helpt je om de tekst beter te begrijpen. Er zijn ook speciale woorden die je kunnen helpen bij het begrijpen van de tekst: verwijswaarden, bijvoorbeeld het woord *Hij* in de volgende zin: *De man liep de straat uit. Hij ...* En er zijn signaalwoorden, bijvoorbeeld het woord *dus* in de volgende zin: *De klei kan hard worden, dus doe het potje goed dicht.*

Woordenschat

Je hebt een grote woordenschat nodig om een tekst te kunnen begrijpen. Als je een tekst goed wilt begrijpen, moet je meer dan 80% van de woorden uit de tekst kennen. Door onbekende woorden te leren, vergroot je je woordenschat en kun je teksten steeds beter begrijpen.

Samenvatten: belangrijkste woorden en zinnen

Als je een tekst leest, ben je soms druk bezig alle woorden en zinnen te lezen. Dan vergeet je waar de tekst over ging. Door na het lezen na te denken over de vraag: Waar ging deze tekst eigenlijk over? sta je stil bij de inhoud van de tekst. Kijk terug in de tekst en onderstreep belangrijke woorden en zinnen.

Voorspellen en vragen stellen

Of je een tekst begrijpt of niet, hangt ook af van wat je al weet over een onderwerp. Door vooraf de titel van de tekst en de plaatjes te bekijken, maak je je hoofd alvast klaar om de tekst goed te kunnen begrijpen. Het is ook handig om jezelf vragen te stellen over het onderwerp van de tekst voordat je gaat lezen.

Dit oefenboek biedt de mogelijkheid om lezen met begrip extra te oefenen.

In deze les leer je het verschil tussen een verhaalttekst en een weettekst.

Een verhaalttekst gaat vaak over mensen of dieren die iets beleven. Je leest het voor je plezier.

Een weettekst is een tekst met informatie. Je komt dingen te weten. Je leest het om iets te leren.

De eekhoorn

Tekst 1

- 1 Mijn beste vriend heet Ekie. Hij is mijn speelkameraadje.
- 2 We spreken altijd af in het bos. Want dat is zijn favoriete ____1____ .
- 3 Daar heb je hem. Kijk snel, anders is hij weg.
- 4 Ekie roetsjt van boom naar boom. Hij is echt uliegensulug.
- 5 Hij kan klimmen als de beste. Maar ook springen kan hij ____2____ .
- 6 Heel ver en heel hoog.
- 7 Soms plaagt Ekie mij een beetje.
- 8 Dan ____3____ hij zich en kan ik hem niet meer vinden.
- 9 Als ik hem roep, gooit hij eikels naar beneden.
- 10 Of hij laat zijn grote pluizige staart zien.
- 11 Dan heb ik mijn roestbruine vriend weer ____4____ .

Tekst 2

- 1 Ik vind het bijna altijd fijn om naar het bos te gaan. Bijna altijd, want ik houd niet van
- 2 regen. Hierdoor lijk ik wel een beetje op een eekhoorn. Dit knaagdier heeft een grote
- 3 pluimstaart en een wit buikje. Hij is heel snel en hij kan klimmen als de beste.
- 4 Een eekhoorn maakt een nest hoog in een boom. Dat is lekker veilig! Hij pakt takjes en
- 5 haren van zijn eigen vacht. Daarmee maakt hij het ronde nest dicht. De eekhoorn blijft
- 6 daar de hele dag als het regent. En als het heel koud is, slaapt hij.
- 7 Om in de winter genoeg eten te hebben, doet de eekhoorn iets slims. Hij verzamelt
- 8 in de lente en de zomer voedsel. Dat verstopt hij op verschillende plekken. Onder de
- 9 grond of in holtes van bomen bijvoorbeeld. Hij kan zó goed ruiken, dat hij de nootjes en
- 10 bessen altijd terug kan vinden. Zelfs als er een dik pak sneeuw ligt! Knap hè?

1 Zet een rondje om het juiste antwoord en maak de zinnen af.

Tekst 1 is een verhaaltekst / weettekst.

Dit weet ik, omdat _____

2 Een verhaaltekst kan verzonden zijn, maar ook echt gebeurd.

Hoe zit dat bij tekst 1?

Ik denk dat dit verhaal echt gebeurd / verzonden is, want _____

3 Welk woord past het best op plaats 1?

- A vriendje
- B voedsel
- C plekje
- D hobby

4 Welke vakjes horen bij elkaar? Geef ze dezelfde kleur.

plaats 2	plaats 3	plaats 4
gevonden	verstopt	goed

5 Lees tekst 2 nog eens goed. Vul het uiterlijk en het gedrag van de eekhoorn in.

Hoe ziet een eekhoorn eruit?	Wat doet een eekhoorn?

6 Lees Hierdoor lijkt ... eekhoorn. (r. 2) Wat doet de schrijver in deze zin?

- A Hij vergelijkt zichzelf met een eekhoorn.
- B Hij beschrijft een eekhoorn.
- C Hij waarschuwt voor een gevaarlijke eekhoorn.
- D Hij stelt een vraag over een eekhoorn.

7 In een woordenboek heb je drie diersoorten opgezocht. Wat weet je nu?

Zet het diersoort en de nummers van het plaatje voor de juiste informatie.

roofdier • reptiel • knaagdier

diersoort	nummer	
		Groot zoogdier dat andere dieren eet.
		Dier met een geschubde huid, dat eieren legt.
		Dier met lange voortanden om goed te kunnen knagen.

8 Op welke vraag geeft tekst 2 antwoord?

- A Wat eet een eekhoorn het liefst?
- B Wat betekent 'roetsjen'?
- C Hoe heet de eekhoorn?
- D Waarom maakt de eekhoorn een nest hoog in de boom?

In deze les leer je wat een doetekst is.
En waarom je het leest.

Een doetekst is een tekst met aanwijzingen.
Hoe je een taart bakt of een hut bouwt bijvoorbeeld.
En wat je daarvoor nodig hebt.
Je leest een doetekst om iets te doen of te maken.

Maak eerst vraag 1.
Lees daarna de tekst.

Bommetje!

Tekst 1

- 1 Zzzzzzz.
- 2 Het gezoem van bijen.
- 3 Dat hoort gewoon bij lente en zomer.
- 4 Nou ja, 'gewoon' is het bijna niet meer.
- 5 Want het gaat niet goed met deze diertjes.

- 6 Er moeten meer bijen komen.
- 7 Dat is echt nodig.
- 8 Want de bij is belangrijk voor ons voedsel.
- 9 Waarom is dat?
- 10 De bij vliegt van bloem naar bloem.
- 11 En neemt stuifmeel aan zijn pootjes mee.
- 12 Dit poeder komt dan op een andere bloem.
- 13 Zo kunnen er nieuwe vruchten groeien.
- 14 Zoals appels en tomaten.

- 15 Wij kunnen de natuur helpen.
- 16 Zodat er genoeg bloemen en bijen blijven.
- 17 Dit kan door een bloemenbom te gooien.
- 18 Dat is een kleine bal van aarde, klei en zaadjes.
- 19 Je gooit deze op een kale plek.
- 20 Even wachten en 'boem'!
- 21 Een explosie van bloemen!

Tekst 2

Zo maak je een **BLOEMENBOM**

Nodig:

- 1 kom, tuinaarde, kleipoeder, zaadjes

Wat moet je doen:

- 2 Vul een beker met aarde.
- 3 Doe dit in de kom.
- 4 Doe er drie bekervol kleipoeder bij.
- 5 Nu kunnen de zaadjes erbij.
- 6 Kneed alles goed door elkaar met je handen.
- 8 Maak kleine balletjes.
- 9 Laat de balletjes twee dagen drogen.
- 10 Zoek goede plekken uit en gooi er maar.
- 11 maar.
- 12 Bommetje!

1 Waar zal tekst 1 over gaan, denk je? _____

Lees nu tekst 1 en 2.

2 Was je voorspelling bij tekst 1 goed?

Ik had het goed / fout voorspeld omdat ik keek naar

- de titel
 het plaatje

3 Welke soorten teksten heb je gelezen?

- A verhaaltekst en weettekst.
 B verhaaltekst en doetekst.
 C weettekst en doetekst.
 D verhaaltekst, weettekst en doetekst.

4 Wat weet je over deze tekstsoorten? Geef de vakjes die bij elkaar horen dezelfde kleur.

weettekst

tekst met aanwijzingen

voor je plezier

verhaaltekst

tekst met informatie

om iets te maken

doetekst

tekst met een verhaal

om iets te leren

5 Wat weet jij nu over bijen?
Schrijf het op.

6 De bij is belangrijk voor ons.
In welke zin uit tekst 1 wordt dat uitgelegd?

- A Want de ... voedsel. (r. 8)
 B De bij ... bloem. (r. 10)
 C Want het ... diertjes. (r. 5)
 D Zodat er ... blijven. (r. 16)

7 Wat is de juiste volgorde?

Begin met 1 bij de eerste zin, dan verder met 2, 3 en 4.

- _____ Doe de aarde, klei en zaadjes in een kom.
 _____ Even wachten en er groeien mooie bloemen!
 _____ Kneed balletjes van dit mengsel.
 _____ Gooi de balletjes op een plek waar niks groeit.

8 Lees Zoek goede ... maar! (r. 10-11)

Wat zou een goed plekje zijn?

Een goed plekje is _____, omdat _____

- Teksten niveau AVI M4-E4
- Tekstdoel en tekststructuur
- Verwijswoorden en signaalwoorden
- Woordenschat
- Samenvatten
- Voorspellen en vragen stellen

taal & lezen

→ begrijpend en
studerend lezen

7+

Bij de les

Oefenen met begrijpend en studerend lezen

Extra oefenen met begrijpend en studerend lezen? Dat kan met dit oefenboek! Het goed begrijpen en verwerken van wat je leest is belangrijk. Het is de basis van het verwerven van kennis. Niet alleen op de basisschool, maar ook later in het vervolgonderwijs. Als je weet hoe je grip krijgt op een tekst, kun je uiteindelijk alle teksten lezen en begrijpen. Het oefenboek begint makkelijk met eenvoudige teksten en eenvoudige opdrachten: hoe is een tekst opgebouwd, ken je alle woorden uit de tekst en kun je een eenvoudige samenvatting maken? En dan wordt het steeds een stukje uitdagender.

Zo oefen je alle vaardigheden die je nodig hebt om een goede lezer te worden!

zwijsen.nl/bijdeles

Sluit
100% aan
bij school